

INHOUD

Bezoeken 15

Onthechting 50

Het licht van de aanbreekende dag 69

Grace in de wildernis 101

Zinnelijkheden 111

Sterfelijkheid 124

Overlijdensverzekering 139

De helse stemmen van de rede 168

In wezen normaal 176

Bevalt je wat je ziet, wie je ook bent? 186

Een ander spook 201

De jongen met het fototoestel 218

Naar haar aard 230

Vrijers 239

Over de liefde 248

Vergetelheid 257

Kopergeld 267

Worm 280

Bovenaardse vogels 290

Woord van dank 317

Je zou niet verwachten dat iemand die met een dergelijke afwijking was geboren opgewekt van aard zou zijn, of kunnen zijn, en niet geneigd tot weemoed of zwaarmoedigheid. Ze had al jong manieren ontwikkeld om met haar leven om te gaan, met het leven in het algemeen. En naarmate ze ouder werd, werd duidelijk dat ze vrijwel nergens bang voor was, hoogstens voor paarden en voor iets wat ze niet echt kon benoemen, een vreemd besef van gevaar dat niet helemaal of niet werkelijk deel uitmaakte van de wereld.

Ze was niet bang voor koortsen van het soort dat haar broertje William op zijn derde had weggenomen, nog voordat zij geboren was. Voor haar gevoel behoorde een dergelijk lot bij dát kind, niet bij haar.

Ze was niet bang voor slangen, zelfs niet voor giftige, want ze was ervan overtuigd dat die haar niet zouden bijten als zij ze gewoon met rust liet. Muskieten staken haar om hen moverende redenen niet, ook al nam ze er geen voorzorgsmaatregelen tegen.

Voor kippen was ze niet bang omdat ze had gemerkt dat die op een komieke manier verstandig waren, ook al hadden mensen het over 'kippen zonder kop'. Hetzelfde gold voor varkens, al hadden hun veelvuldige, plotselinge, chaotische of juist merkwaardig gecoördineerde, maar altijd oorverdovende paniekaanvallen haar aanvankelijk wel angst aangejaagd, totdat ze ook daar het kolderieke van inzag. Die paniekaanvallen kwamen ineens opzetten en verdwenen ook

weer opeens. Koeien waren overduidelijk voor niemand een gevaar, zolang je geen bedreiging vormde voor het kalfje van een moeder. De stier stond veilig achter de omheining van zijn eigen weilandje.

Ze was niet bang voor de coyotes die je 's nachts hoorde huilen in het vrije veld, noch voor de panters die je soms ver weg, diep in de bossen, hoorde brullen. Ze vond het heerlijk om bij het open raam op haar knieën te gaan zitten luisteren naar het gehuil van de coyotes, en zich voor te stellen wat ze elkaar toehuilden, wat hun gehuil voor hen betekende. Ze vond het niet erg dat ze muizen, konijnen en eekhoorns aan stukken scheurden, of pasgeboren veulens opjoegen. Noch dat de panters soms een pasgeboren kalfje te grazen namen. Haar vreemde angst voor een naamloos wild dier, een beest dat we mythisch zouden kunnen noemen, kwam voort uit het feit dat ze er ooit 's nachts een in de buurt van het huis had horen grommen, en toen doodsangsten had uitgestaan.

Ze was niet bang voor krassende uilen in de nacht, en ook niet om eventueel wilde zwijnen tegen te komen op haar wandelingen in het bos, noch voor de roedels wilde honden die soms over de weidegronden zwierven en die iedereen veel gevaarlijker vond dan de coyotes, panters of beren, omdat ze niet mensenschuw waren. Ze was niet bang voor hondsdolle wasberen of vossen, noch voor de vuurwapens van haar vader, te weten een kaliber 10-buks en een Winchester-geweer. Noch voor de bijl die werd gebruikt om de kippen de kop af te hakken, noch voor de lange messen waarmee de varkens werden geslacht, noch voor de kleinere messen waarmee af en toe een hert werd gevild en geslacht, noch voor de zagen waarmee hun botten werden doorgezaagd. Noch voor de grote zwarte ketel waarin water werd gekookt om vuile kleren mee te wassen en zeep te zieden op het erf, de ketel waarvan haar als klein kind altijd was

gezegd dat ze er bij út de búurt moest blijven. Noch was ze bang voor de hel, hoewel de rondtrekkende predikers daarvoor waarschuwden, maar ze was niet bang voor het onuitblusselijk vuur of voor demonen, of voor de baarljike duivel. Ze kon zich die allemaal niet indenken zonder dat het iets komisch kreeg. Jane, die als kind zelfs bijna nooit naar het naburige stadje ging, kon zich niet voorstellen dat ze naar de hel zou gaan, want haar verbeelding had moeite zich te verplaatsen, of het nu over land was of ondergronds.

Ze was niet bang voor windhozen in de donkerste galgroen-zwarte luchten tijdens noodweer dat de takken van eiken en de toppen van pijnbomen deed afbreken, en het zinken dak van het huis en de veranda deed klapperen, kreunen en oprullen bij de randen. Noch voor de hagelstenen die putjes sloegen in het zink, alsof het kogels regende. Noch voor bliksem die bomen in de lengte doormidden spleet en smeulende, geblakerde skeletten achterliet, geworteld in de natte, verschroeide aarde. Ze was niet bang voor God, met zijn sluwe, onberekenbare combinatie van liefde en wraak, die niettemin nieuwsgierig genoeg was om zich kwetsbaar op te stellen en in de wonderschone, aangrijpende gedaante van Jezus te wandelen onder mensen zoals zichzelf.

Ze was bang voor paarden omdat ze vermoedde dat die, wanneer ze hun hoofden met een ruk ten hemel hieven en met hun ogen rolden, beter dan zij beseften wat er te vrezen was in de lucht, in de stoffelijke wereld waaraan niet viel te ontkomen. Ze was niet bang voor ezels, die volgens haar vader pienterder waren dan paarden, en voorspelbaar, en later vond ze het prettig toen ze hoorde dat ezels geen stamboom hadden. Als klein meisje was ze bang voor stilstaand water omdat ze om de een of andere reden dacht dat er geen bodem onder zat, maar daar had haar vader haar

vanaf geholpen door haar mee uit vissen te nemen bij hun meertje en haar aan te moedigen het water in te stappen voor verkoeling, en te voelen dat er onder het wateroppervlak een geruststellende modderige bodem lag. Toch zou ze nooit leren zwemmen.

Haar moeder was eerder een raadsel dan een gevaar. Ze had de neiging om uit haar slof te schieten, maar leek dan eerder kwaad op iets in haarzelf dan op anderen. Jane leerde de harde, nare woorden te verduren, ze waren immers niet meer dan een tijdelijk opgestoken, venijnige bries in een wereld vol wisselende winden van wisselende kracht, maar van voorbijgaande aard en nauwelijks van enig belang in een mensenleven.

Haar incontinentie was een bron van ergernis en ze hoopte dat ze die zou ontgroeien, maar uiteindelijk accepteerde ze die, hoe onsmakelijk ook, als onderdeel van wie ze was. Ze besloot zo veel mogelijk als een gewoon meisje te leven, en als dat niet langer zou lukken, zou ze haar leven zo goed mogelijk aan de omstandigheden aanpassen. Ze was dan ook niet bang voor haar eigen vreemdheid, al werd ze zich daarvan naarmate ze ouder werd wel steeds meer en steeds dieper bewust.

Met het klimmen der jaren zou zij, een slanke schoonheid met donker haar en blauwe ogen, haar trekken zien veranderen en verscherpen, als zichtbaar teken dat zij anders was, en onafhankelijk, en als stilzwijgende boodschap aan iedereen dat haar aanwezigheid op deze aarde vanaf een door haar zelf te bepalen punt ondoorgrondelijk was.

Bezoeken

Ze werd geboren in een tijd en op een plaats, in 1915 in het boerenland dat was gekapt uit de naald- en loofbossen van het oostelijk deel van het midden van Mississippi, waar geen mogelijkheden bestonden om iets te doen om haar lichamelijk lot te verlichten, geen medische procedures om haar afwijking te verhelpen. Het was iets waarmee je moest leren leven, zoals men had leren leven met mislukte oogsten, schulden, armoede en het terugkerende feit dat veel kinderen jong stierven aan koortsen en andere aandoeningen.

Haar moeder was negenendertig en niet van plan geweest nog meer kinderen te krijgen. Vijf jaar daarvoor had ze een kind verloren waarvan ze had gemeend dat het haar laatste en jongste zou blijven, een jongetje dat William heette en dat koorts had gekregen en was gestorven. Het jaar daarop werd een ongepland kind, haar tweede meisje, dood geboren. Op Williams grafsteen stonden de volgende woorden: HOE TROOSTELOOS ONS HUIS/BEROOFD VAN HEM. Op de steen voor het kleine meisje stond simpelweg: KINDJE CHISOLM, met daaronder de gelijklopende data van haar geboorte en overlijden gegraveerd.

In de eerste maanden dat ze zwanger was van het meisje dat Jane zou worden, deed ze net of het niet zo was. Alsof het een schijnzwangerschap was, gewoon een grap die haar lichaam met haar uithaalde, een gemene grap. Dit hersenspinsel over een kind in haar baarmoeder zou wel

verdwijnen en voorbijgaan als een vlag van verstandsverbijstering, door God of de duivel veroorzaakt om redenen waarnaar ze alleen maar kon gissen. Maar na vier maanden begon het kind tekenen van leven te vertonen en na vijf maanden voelde ze het al flink bewegen, duwen, trappelen en zich strekken, dus kon ze niet langer doen alsof het iets anders was. Na zeven maanden was ze begonnen ertegen te praten. *Ik zal proberen goed voor je te zijn*, zei ze, *als jij belooft goed voor mij te zullen zijn. Ga niet dood voordat ik doodga. Kom er niet uit met gebreken waardoor je gedoemd bent ongelukkig te worden of jong te sterven.*

Als ze zo praatte tegen het kindje, de foetus, hield het zich roerloos, alsof het luisterde en haar voorwaarden overwoog.

Op de avond dat haar vliezen braken haalde haar man de vroedvrouw, die Emmalene Harris heette en wier familie zestien hectare land van de Chisolms in deelpacht bewerkte, om zijn vrouw bij te staan terwijl hij dokter Thompson ophaalde. Zijn beide zoons waren al bijna volwassen en zaten op de landbouwschool in het noorden van de staat, dus moest hij er zelf op uit. Gezien haar leeftijd en de versomberde mentale gesteldheid van zijn vrouw was hij beducht voor complicaties.

Emmalene stond in een hoek van de slaapkamer op de dokter te wachten, belicht door de flakkerende vlammen van een kleine houtkachel tegen de muur tegenover haar. Ze had een kan warm water en een mand met schone doeken klaargezet. Ze keek naar mevrouw Chisolm, die daar zwetend, bleek en met tranen in de ogen in haar bed lag. Ze deed een schietgebedje en smeekte God dat dit kindje alstublieft gezond mocht zijn. Toen mevrouw Chisolm haar ogen op haar richtte alsof ze de gedachten van de vrouw geraden had, wendde Emmalene zich af en ging ze gauw

controleren of het water nog wel warm was en of het stapeltje doeken er nog netjes bij lag.

Op een lage kruk in een donker hoekje van het vertrek zat de oudste dochter Grace zwijgend, met haar ellebogen op haar gespreide knieën, naar de grond te staren, zo stil dat ze nagenoeg onzichtbaar was. Toen ze even met haar ogen knipperde merkte Emmalene dat, en schrok ze daarvan, alsof het knipperen zelf het meisje had laten materialiseren, vlees en bloed tot aanzijn had geroepen en haar stuurse aanwezigheid bij hen zichtbaar had gemaakt.

Dokter Thompson woonde slechts drie kilometer ten zuiden van de farm van Chisolm, aan de halflandelijke rand van het kleine, maar levendige stadje Mercury. Toen Chisolm om twee uur 's nachts bij hem aankwam, was de dokter nog wakker en zat hij in het zwakke maanlicht dat door de ramen naar binnen viel in zijn studeerkamer, omdat hij de slaap niet kon vatten. Hij hoorde de beslagen hoeven op de weg, en vervolgens op de plaats voor het huis, en stapte in zijn nachthemd de veranda op.

De man zat zwijgend op zijn ongezadelde rijdier, zijn hoed stevig op zijn hoofd gedrukt, en zijn schonkige schouderbladen staken uit onder zijn wijde katoenen overhemd.

‘Heb je het niet koud zo in het donker, Chisolm?’

‘Ik heb nooit geen last van kou, mijnheer.’

Hij haalde zo zachtjes als hij kon zijn kleren van de afgelopen dag uit de slaapkamer. Het kleingeld in zijn broekzak rinkelde, waarop zijn vrouw kreunde en zich in haar slaap omdraaide. Hij ging weer naar zijn studeerkamer, om zich aan te kleden. Op de plaats was Chisolm bezig het koetsje achter de stevige Rufus te spannen.

Toen hij zich had aangekleed controleerde hij of alles in zijn dokterstas zat, stapte naar buiten en trok de deur be-

hoedzaam achter zich dicht. Chisolm stond met de teugels van zijn ezel in zijn ene hand en die van Rufus in de andere. De dokter hees zijn slungelige lijf in het koetsje, stopte een pijp, stak die aan, en trok een oude deken over zijn benen tegen de kou, waarna het ritje van drie kilometer naar huize Chisolm kon beginnen.

Rufus, zijn grote, voskleurige ruïn, een Missouri Fox Trotter met een soepele gang en een gemoedelijk temperament, was goed gezelschap op een nachtelijke rit. De dokter had met zijn Ford kunnen gaan, maar die hield hij achter de hand voor de keren dat hij grote afstanden moest afleggen en meerdere adressen op een dag moest afwerken. Hij had het paard Rufus genoemd omdat er, hoe edel het ook was, iets schalks in zijn oogopslag en karakter school. De naam leek bij hem te passen.

Hij voelde zich onverklaarbaar gelukkig dat hij voor dit doel op pad was. De gedachten aan de naderende dood van een vriend, die steeds kwamen opzetten, leken te vervluchtigen als de rook uit zijn pijp. Hij had even overwogen wat cocaïne te nemen om zichzelf op te peppen, maar had de verleiding weerstaan. Hij wist maar al te goed dat hij zuinig op dat spul moest zijn en het moest bewaren voor extreme vermoeidheid. In plaats daarvan snakte hij nu wel naar een borrel. Chisolm stookte altijd een mooie partij whiskey, die hij liet rijpen in een eikenhouten vat dat hij vanbinnen had gebrand, net als in de prestigieuze distilleerderijen van Tennessee en Kentucky gebeurde, zodat zijn whiskey een fraaie zachtbruine kleur had. Om zeker van zijn zaak te zijn, keurde hij elke partij door te proeven, voegde er vers water aan toe om het alcoholpercentage terug te brengen tot wat de dokter inschatte als tegen de negentig, en zeefde het spul vervolgens door het door kaasdoek in aardewerken kruiken te gieten, die hij daarna afsloot met pasklaar gesneden tak-